# PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion Cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 30 Gorffennaf 2026.

Mae papurau'r cyfarfod ar gael yma.

Mae recordiad y cyfarfod ar gael yma.

**I weld y cyflwyniad a'r drafodaeth ddilynol ar gyfer unrhyw eitem agenda Rhan I, cliciwch ar yr hypergyswllt sydd wedi'i gynnwys yn ei deitl isod.**

Yn bresennol: R. Hendicott (Cadeirydd ac Aelod Annibynnol); G. Watkins (Is-gadeirydd ac Aelod Annibynnol); R. Alexander, J. Evans a G. Olphert (Aelodau Annibynnol) Y Cynghorwyr R.M. Birch, J.E. Charles a C.P. Franks (Aelodau Etholedig); a'r Cynghorydd P. Summers (Cynrychiolydd Cyngor Tref a Chymuned).

206 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: “A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

207 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

208 COFNODION –

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 4 Mehefin 2026 fel cofnod cywir.

209 CYDYMFFURFIAETH Â DYLETSWYDDAU ARWEINYDD GRŴP (SM/PGCD) –

Darparwyd yr adroddiad i alluogi'r Pwyllgor Safonau i gyflawni ei ddyletswydd statudol i sefydlu a oedd yn fodlon bod Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol wedi cydymffurfio â'r dyletswyddau a osodwyd arnynt gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Rhoddodd gyfle i'r Pwyllgor dderbyn sylwadau llafar gan Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol ynghylch y camau a gymerwyd ganddynt i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel o fewn eu grwpiau priodol ac i ystyried y trefniadau sydd ar waith i

gefnogi cydymffurfiaeth â Chod Ymddygiad yr Aelodau a'r gofynion cydweithredu rhwng Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol a'r Pwyllgor Safonau.

Gofynnwyd i'r Pwyllgor hefyd adolygu addasrwydd parhaus y Pro-forma Cydymffurfio â Chod Ymddygiad Arweinyddion Grŵp a Meini Prawf Trothwy Arweinyddion Grŵp Gwleidyddol Bro Morganwg.

Derbyniodd y Pwyllgor gynrychioliadau llafar gan y pedwar Arweinydd Grŵp gwleidyddol ynghylch cydymffurfio â'u dyletswyddau o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Trafododd yr Aelodau'r ymgynghoriad parhaus ar welliannau arfaethedig i Ran 19 o'r Cyfansoddiad, gan gynnwys y Protocol Cyfryngau Cymdeithasol, a nodwyd y byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ar ôl cwblhau'r ymgynghoriad ag Arweinwyr Grŵp. Trafododd yr Aelodau hefyd dystiolaethu gweithgareddau cydymffurfio, ymdrin â chwynion a phryderon lefel isel, a monitro cwblhau hyfforddiant Aelodau.

PENDERFYNWYD –

(1) Y BOD y sylwadau llafar a wnaed gan Arweinwyr y Grŵp a oedd yn bresennol yn y cyfarfod yn cael eu nodi.

(2) Y BOD y Ffurflen Gydymffurfio â Chod Ymddygiad Arweinydd y Grŵp (Atodiad A) a'r Meini Prawf Trothwy (Atodiad B) yn parhau i fod yn addas at y diben.

(3) Y BOD y Ffurflen Gydymffurfio â Chod Ymddygiad Arweinydd y Grŵp wedi'u cwblhau yn cael eu hystyried o dan adroddiad Rhan II yn ddiweddarach ar yr agenda.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Cyflawni dyletswydd y Pwyllgor Safonau i sefydlu a oedd yn fodlon bod Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol wedi cydymffurfio â dyletswyddau Deddf 2021.

(2) Sicrhau bod gan y Pwyllgor fecanweithiau effeithiol o hyd ar gyfer asesu cydymffurfiaeth â dyletswyddau statudol.

(3) Cynorthwyo'r Pwyllgor i benderfynu a oedd Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol wedi cydymffurfio â'u cyfrifoldebau statudol.

210 CEISIADAU AM GANIATÂD (SM/PGCD) –

Diben yr adroddiad oedd ystyried ceisiadau am oddefeb a dderbyniwyd gan Gynghorwyr Tref Llanilltud Fawr P.D. Ellis, G. Morgan a P. Dickson fel y manylir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

Rhoddodd y Swyddog Monitro wybod i'r Pwyllgor am y ceisiadau a gyflwynwyd a chadarnhaodd eu cytundeb â'r paragraffau y gellir rhoi gollyngiad oddi tanynt, fel y gwnaed cais amdano, yn unol â Rheoliadau'r Pwyllgor Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001.

Ar ôl ystyried y ceisiadau'n ofalus a chan ystyried cyngor y Swyddog Monitro uchod, fe

PENDERFYNWYD – Y dylid caniatáu'r eithriadau fel y'u nodir yn yr amserlen isod hyd at ddyddiad yr Etholiadau Llywodraeth Leol nesaf:

| **Aelod yn Gofyn am Ollyngiad** | **Paragraff(au) o Reoliadau'r Pwyllgor Safonau (Rhoi Gollyngiadau) (Cymru) 2001 Odan ba rai y rhoddir gollyngiad ac fel y gwnaed cais amdano** | **Penderfyniad** |
|---|---|---|
| Cynghorydd Tref Llanilltud Fawr P.D. Ellis | (d) ac (f) | Siarad, Pleidleisio ac aros yng nghyfarfodydd Cyngor Tref Llanilltud Fawr pan drafodir materion sy'n ymwneud â'r Gymdeithas Hanes Lleol |
| Cynghorydd Tref Llanilltud Fawr G. Morgan | (d) ac (f) | Siarad, Pleidleisio ac aros yng nghyfarfodydd Cyngor Tref Llanilltud Fawr pan drafodir materion sy'n ymwneud â'r Gymdeithas Hanes Lleol |
| Cynghorydd Tref Llanilltud Fawr P. Dickson | (d) ac (f) | Siarad, Pleidleisio ac aros yng nghyfarfodydd Cyngor Tref Llanilltud Fawr pan drafodir materion sy'n ymwneud â'r Gymdeithas Hanes Lleol |

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried y ceisiadau a gyflwynwyd a'r trafodaethau a gynhaliwyd yn y cyfarfod.

211 SYLWADAU GAN AELODAU ANNIBYNNOL CYNGOR BRO MORGANWG A CHYFARFODYDD PWYLLGORAU CYNGHORAU TREF A CHYMUNED (SM/PGCD) –

Rhoddodd yr adroddiad drosolwg i'r Pwyllgor Safonau o ymweliadau arsylwi a gynhaliwyd gan Aelodau Annibynnol y Pwyllgor yng nghyfarfodydd Cyngor Bro Morganwg a Chynghorau Tref a Chymuned a rhoddodd y wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am ganfyddiadau a ddeilliodd o arsylwadau a gynhaliwyd ers cyfarfod blaenorol y Pwyllgor.

Rhoddodd yr adroddiad hefyd y wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd yn erbyn y rhaglen arsylwi dwy flynedd y cytunwyd arni ar gyfer 2025/26 a 2026/27 yn Atodiad A.

Adroddodd Mr. Watkins yn gadarnhaol ar ei arsylwad o gyfarfod wyneb yn wyneb Cyngor Cymuned Llanddunwyd ar 21 Gorffennaf, 2026, gan nodi ei fod wedi'i gynnal mewn lleoliad neuadd gymunedol ddymunol gyda digon o le i aelodau'r cyhoedd. Cynghorodd, er gwaethaf dim ond pedwar Aelod yn bresennol, fod y cyfarfod wedi'i gynnal yn esmwyth ac yn effeithlon, wedi para tua 30 munud, ac nad oedd yn cynnwys unrhyw fusnes dadleuol. Nid oedd gan Mr. Watkins unrhyw faterion na phryderon i'w hadrodd a mynegodd y gobaith y byddai'r un safonau ymddygiad a gweinyddiaeth cadarnhaol yn parhau yn dilyn uno arfaethedig y Cyngor â Chyngor arall.

Byddai'r Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu yn parhau i wneud ymholiadau gyda Chynghorau Tref a Chymuned sydd heb eu dilyn eto mewn perthynas â dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol, er mwyn i'r rhain gael eu rhannu â'r Aelodau Annibynnol perthnasol yn unol â hynny.

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi'r adroddiad a'r adborth a dderbyniwyd mewn perthynas â'r ymweliad arsylwi a gynhaliwyd gan Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Safonau.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried yr arsylwi a wnaed a rôl y Pwyllgor Safonau.

212 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU (SM/PGCD) –

Roedd Adroddiad Blynyddol drafft y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2025/26 ynghlwm wrth yr adroddiad yn Atodiad A i'r Pwyllgor ei ystyried a'i gymeradwyo.

Roedd yr adroddiad yn bodloni gofynion Adran 63 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a oedd yn ei gwneud yn ofynnol i Bwyllgorau Safonau gynhyrchu Adroddiad Blynyddol ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol.

Ar ôl cael cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Safonau, byddai'r adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn unol â gofynion deddfwriaethol.

Heb unrhyw welliannau awgrymedig wedi'u codi, y Pwyllgor

PENDERFYNWYD –

(1) BOD yr Adroddiad Blynyddol drafft sydd ynghlwm yn Atodiad A i'r adroddiad yn cael ei gymeradwyo a'i gyflwyno i'r Cyngor Llawn.

(2) BOD awdurdod dirprwyedig yn cael ei roi i'r Swyddog Monitro / Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd a Chadeirydd y Pwyllgor Safonau i ymgorffori unrhyw welliannau sy'n codi o'r cyfarfod a chwblhau'r adroddiad cyn ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn.

(3) BOD copi o'r adroddiad terfynol, ar ôl ei ystyried gan y Cyngor Llawn, yn cael ei anfon ymlaen at bob Clerc Cyngor Tref a Chymuned Bro Morganwg ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Er mwyn cydymffurfio â gofynion Adran 63 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

(2) Er mwyn galluogi unrhyw sylwadau a wneir yng nghyfarfod y Pwyllgor Safonau i gael eu hymgorffori yn fersiwn derfynol yr Adroddiad Blynyddol.

(3) Er gwybodaeth a lledaenu arferion llywodraethu da.

213 CYFARFODYDD SWYDDOG MONITRO Â CHLERCOD CYNGHORAU TREF A CHYMUNED (SM/PGCD) –

Rhoddodd yr adroddiad y wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am y cyfarfod a gynhaliwyd ar 4ydd Mehefin 2026 rhwng y Swyddog Monitro (SM) a Chlercod Cynghorau Tref a Chymuned (CTCs).

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi cynnwys yr adroddiad, gan gynnwys y materion a drafodwyd yng nghyfarfod y Swyddog Monitro gyda Chlercod Cynghorau Tref a Chymuned a gynhaliwyd ar 4ydd Mehefin 2026.

Rheswm dros y penderfyniad

Sicrhau bod y Pwyllgor yn cael gwybod am ymgysylltiad diweddar â Chynghorau Tref a Chymuned, gan gynnwys unrhyw faterion, themâu a chanllawiau sy'n dod i'r amlwg mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad, i gefnogi ei rôl oruchwylio.

214 ADRODDIAD DIWEDDARU SWYDDOG MONITRO (SM/PGCD) –

Roedd yr adroddiad yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch materion a drafodwyd yng Nghyfarfod diwethaf Grŵp Swyddogion Monitro Cymru Gyfan a gynhaliwyd ar 5 Mawrth 2026.

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi cynnwys yr adroddiad.

(2) Y dylid nodi'r wybodaeth ddiweddaraf a roddwyd gan y Swyddog Monitro yn y cyfarfod.

Rhesymau dros y penderfyniadau

(1) Rhoi gwybod i'r Pwyllgor.

(2) Gan ystyried y wybodaeth a ddarparwyd.

215 GOHEBIAETH AG OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU (SM/PGCD) –

Cynghorodd y Swyddog Monitro fod yr adroddiad gerbron y Pwyllgor yn eitem safonol ar Raglen Waith y Pwyllgor ac yn nodi'r cyfathrebiadau a dderbyniasant gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Roedd fersiwn Rhan II o'r adroddiad hefyd wedi'i darparu i'r Pwyllgor ac felly, byddai'r Swyddog Monitro yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Safonau yn y cyfarfod o dan Ran II o'r agenda mewn perthynas â gohebiaeth gyfrinachol ddiweddar a materion a gododd.

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi cynnwys Rhan I o'r adroddiad mewn perthynas â gohebiaeth a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

(2) Y dylid ystyried fersiwn Rhan II o'r adroddiad mewn sesiwn breifat.

Rhesymau dros y penderfyniadau

(1) Er mwyn sicrhau bod y Pwyllgor yn cael gwybod am ohebiaeth berthnasol a'i fod yn gallu cyflawni ei rôl o oruchwylio safonau ymddygiad a'r fframwaith moesegol o fewn y Cyngor.

(2) Er mwyn sicrhau bod gwybodaeth gyfrinachol neu sensitif yn cael ei thrin yn briodol yn unol â gofynion statudol a gweithdrefnau'r Cyngor.

216 GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD –

PENDERFYNWYD – O dan Adran 100A (4) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, bod y wasg a'r cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau busnes canlynol ar y sail eu bod yn cynnwys datgelu gwybodaeth eithriedig yn ôl pob tebyg fel y'i diffinnir yn Rhan 4 o'r Atodlen 12A (fel y'i diwygiwyd) o'r Ddeddf, y cyfeirir at baragraffau perthnasol yr Atodlen mewn cromfachau ar ôl y pennawd munud.

217 CYDYMFFURFIAETH Â DYLETSWYDDAU ARWEINYDD GRŴP (SM/PGCD) (GWYBODAETH EITHRIEDIG – PARAGRAFFAU 12, 13 A 14) –

Darparwyd yr adroddiad i alluogi'r Pwyllgor Safonau i gyflawni ei ddyletswydd statudol i sefydlu a oedd yn fodlon bod Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol wedi cydymffurfio â'r dyletswyddau a osodwyd arnynt gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Rhoddodd gyfle i'r Pwyllgor dderbyn sylwadau llafar gan Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol ynghylch y camau a gymerwyd ganddynt i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel o fewn eu grwpiau priodol ac i ystyried y trefniadau sydd ar waith i gefnogi cydymffurfiaeth â Chod Ymddygiad yr Aelodau a'r gofynion cydweithredu rhwng Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol a'r Pwyllgor Safonau.

Yn dilyn trafodaeth gydag Arweinwyr y Grŵp, cynhaliodd y Pwyllgor drafodaeth breifat ac yna

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi'r Ffurflenni Cydymffurfio â Chod Ymddygiad Arweinwyr y Grŵp wedi'u cwblhau, sydd ynghlwm yn Atodiadau C – F yr adroddiad.

(2) Y dylid diwygio Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau i adlewyrchu boddhad y Pwyllgor, yn dilyn asesiad, bod y dyletswyddau statudol a osodwyd ar Arweinwyr y Grŵp wedi'u cyflawni.

(3) Y dylid rhannu cynnig sesiwn hyfforddi gyda holl Aelodau'r Pwyllgor Safonau gan y Swyddog Monitro mewn perthynas â gofynion Rhan II ar gyfer y Pwyllgor.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Cyflawni'r dyletswyddau a osodir ar Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol yn unol ag Adran 52 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 fel y'i diwygiwyd gan adran 62 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

(2) Gan ystyried trafodaethau a gynhaliwyd yng nghyfarfod y Pwyllgor Safonau gydag Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol a chwblhau'r Pro-Formâu Cydymffurfio â Chod Ymddygiad Arweinwyr Grŵp a Meini Prawf Trothwy Arweinwyr Grŵp Gwleidyddol Bro Morganwg.

(3) Sicrhau bod holl Aelodau'r Pwyllgor Safonau yn gwbl ymwybodol o gyfrifoldebau a rhwymedigaethau'r Pwyllgor mewn perthynas â busnes Rhan II, gan eu galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol, yn gyson ac yn unol â gofynion statudol a chyfansoddiadol.

218 GOHEBIAETH AG OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU (SM/PGCD) (GWYBODAETH EITHRIEDIG – PARAGRAFFAU 12, 13 A 14) –

Fel yr amlinellwyd yn Rhan I o'r agenda, roedd y Pwyllgor Safonau wedi cytuno y byddai eitem sefydlog yn ymddangos ar agenda'r Pwyllgor er mwyn i'r Swyddog Monitro allu hysbysu Aelodau'r Pwyllgor Safonau am ohebiaeth a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) ar unrhyw faterion sy'n codi, gan fod yr eitemau'n gyfrinachol eu natur yn unol â gweithdrefn yr Ombwdsmon.

Felly, rhoddodd y Swyddog Monitro ddiweddariad llafar i'r Pwyllgor ynghylch unrhyw ohebiaeth ddiweddar gyda'r Ombwdsmon.

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi cynnwys Rhan II o'r adroddiad a'r gohebiaeth a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Rheswm dros y penderfyniad

Er mwyn sicrhau bod y Pwyllgor yn cael gwybod am ohebiaeth berthnasol a'i fod yn gallu cyflawni ei rôl o oruchwylio safonau ymddygiad a'r fframwaith moesegol o fewn y Cyngor.